gen der Acta van Amsterdam (zie Bijlage LXXVII laatste conclusie), nader aldus te belijnen:

a. dat zij de kerken van Buenos-Aires en Fres Arrayoa en overige verspreide groepen onzer stam- en geloofsgenooten in Argentinië dienen van advies, en in voorkomende gevallen de belangen en groepen voor de kerken in Nederland bepleiten.

b. dat zij in de komende drie jaren met bisonderen aandrang weder een collecte van de kerken vragen, als zijnde finantiële hulp voor de kleine en zwakke kerken in Argentinie zeer noodig.

c. dat zij de opneming van de kerken van Buenos-Airos en Fres Arroyos als buiten-kerken onder de een of andere classes voorbereiden tegen de Generale Synode van 1914, en wel in overleg met genoemde kerken en met de Deputaten der Synode in Noord Amerika.

5. Uit te spreken dat de bemoeienis met de kerken in Argentinie alleen aan deze deputaten is opgedragen.

Ds. Meijer rapporteert verder dat de hulp van Deputaten tot bijwoning der peremptoire examens in Bentheim en Oost Friesland niet is ingeroepen; dat de deputaten, benoemd om een schrijven te richten aan de Free Church in Schotland, door verschillende omstandigheden hun opdracht niet hebben vervuld.

De deputaten voor de uitvoering van art. 95 der Synode van Amsterdam (inzake Humpata) ontvangen de dankzegging voor hun arbeid.

De Synode gaat nu over in Comité Generaal.

Heden werd aan de orde gesteld het rapport van de Deputaten voor de Zending onder de Joden. Een uitvoerig verslag van den arbeid dezer Deputaten is in handen van de Synodeleden. De deputaten hebben zooveel mogelijk uitvoering gegeven aan het besluit van de vorige Synode: „om voort te gaan met de oprichting te bevorderen van plaatselijke Zendingscomité's, uitgaande van den Raad der plaatselijke kerk tot bearbeiding van de Joden binnen hun ressort, en deze te steunen. Ds. Meijerink rapporteert namens de commissie van advies over dit verslag. De Synode stemt in met de conclusie van dit rapport:

Resumeerende adviseert uwe commissie der Synode:

a. deputaten dank te zeggen voor hun arbeid;

b. behoudens de gemaakte opmerkingen de handelingen van deput. goed te keuren;

c. deputaten te dechargeeren en ten aanzien van de door deputaten gedane voorstellen, te besluiten:

1. in aansluiting aan de Amsterd. Synode de kerken krachtig op te wekken tot ernstige bebartiging van de Jodenzending, en de kerkeraden aan te sporen tot het vormen van plaatselijke zendingscomité's onder de Joden, binnen hun ressort te bearbeiden.

2. te benoemen voor de zending onder de Joden 5 deputaten, daarbij rekening houdende met Joden centra in verschillende streken des lands;

3. deze deputaten te machtigen, met handhaving van het te Amsterdam besloten, zich zoo noodig voor het financieel beheer bekwame hulp te verschaffen;

4. aan deze deputaten op te dragen:

a. door geschriften en spreekbeurten de zaak van de Zending onder de Joden bij den voortduur in onze kerken te bepleiten;

b. den arbeid der bestaande zendingscomité's die uitgaan van een kerkeraad, te steunen;

c. de oprichting van zulke comité's, waar zij nog niet worden gevonden, te bevorderen ook door persoonlijke samenspreking met den kerkeraad ter plaatse;

5. aan deze deputaten volmacht te geven:

a. dat zij, indien de staat van de financiën dit toelaat, zich in verbinding stellen met de kerken, die in aanmerking komen voor de aanstelling van een missionairen dienaar des Woords voor de zending onder de Joden, en dat zij, zoo eene kerk hiertoe bereid bevonden wordt, aan deze kerk hunne medewerking verleenen tot het bepalen en vaststellen der verhouding ook in financieel opzicht, waarin de zendende kerk zal staan tot de overige kerken, en voorts tot het werk der beroeping en tot het vaststellen der instructie van den missionairis.

b. dat zij aan alle kerken de gelegenheid geve, de aandacht der deputaten te vestigen op haars inziens tot dezen arbeid bekwame personen,

c. dat zij de zendende kerk financieelen steun verleene voor het levensonderhoud van den missionairen dienaar en voor de nadere toerusting en voorbereiding tot zijn taak.

Ds. v. Veen rapporteert over het rapport van deputaten naar art. IV der zendingsorde.

Aan deputaten wordt de dank der synode gebracht.

Prof. Dr. Honig rapporteert over de voorstellen tot verbetering van de opleiding van missionaire dienaren des Woords. Besloten wordt de nieuw te benoemen deputaten voor de zending op te dragen, de volgende synode van advies te dienen over de vraag — het oordeel van de missionaire arbeiders en desgewenscht ook van anderen gehoord — in hoeverre de voorbereiding der missionaire predikanten verbetering behoeft.

Prof. Dr. van Gelderen rapporteert over een tuchtzaak, die reeds herhaaldelijk is behandeld. Omdat er geene nieuwe elementen zijn te berde gebracht, werd besloten te blijven bij de vorige beslissingen. Eenzelfde beslissing valt in een andere zaak, waarover Ds. Halsema rapporteert. Dezelfde rapporteert over de handelingen van Deputaten op de vorige Synode benoemd, om een schrijven te richten aan de kerken over de verbetering van de predikantstractementen. De Synode besluit:

a. Deputaten hartelijk dank te zeggen voor de uitnemende wijze waarop zij aan hunne opdracht hebben voldaan,

b. hun rapport in de Acta op te nemen,

c. dezelfde Deputaten te benoemen met opdracht om in 1913 de Geref. kerken aan hun missive van 1909 te herinneren, door deze opnieuw rond te zenden, en meteen van alle plaatselijke kerken opgaaf te vragen *of* en zoo *ja*, tot welk bedrag het tractement sedert 1909 is verhoogd, en hiervan rapport te doen op de eerstkomende Generale Synode.

Oud. van Meijenfeldt rapporteert over het Kerkblad, dat sinds 1910 dit blad niet meer is verschenen. De Synode besluit:

te handhaven het Besluit der Generale Synode van 1908, dat het Kerkblad niet meer geregeld verschijne; maar de eventueele verschijning daarvan over te laten aan de prudentie van den redacteur Ds. B. van Schelven.

Dezelfde rapporteert over het verslag van het Archief der Synode. Alle conclusie's worden aangenomen:

1. Den Archivaris, Ds. H. W. van Loon, dank te zeggen voor den uitmuntenden arbeid door ZWErw. verricht en hem als Archivaris te continueeren.

2. Ingevolge advies van de Commissie ad hoc den Kerkeraad van Amsterdam op te dragen de brandvrije bewaarplaats voor het Archief te doen aanbrengen op de voorgestelde plaats volgens overgelegd ontwerp met bijgevoegde toelichting.

3. De kosten, geraamd op *f* 250.—, aan den Kerkeraad van Amsterdam te vergoeden.

4. Den Kerkeraad van Amsterdam uit te noodigen, dat hij zich verbinde:

a. deze brandvrije bewaarplaats voor niets anders aan te wenden dan voor het Archief der Generale Synodes;

b. haar toegankelijk te stellen voor daartoe bevoegden, om de stukken, die zij bewaart, te kunnen raadplegen, op zulk een tijd, en op zulk een wijze, als in overleg met den archivaris zal worden bepaald;

c. zorg te dragen, dat, welke veranderingen met het kerkgebouw ook plaats hebben, het archief ongeschonden bewaard blijve en steeds in zoodanigen toestand verkeere, dat het eventueel naar eene andere plaats kunne worden overgebracht.

Oud. Zeelte brengt rapport uit over de handelingen van het moderamen van de vorige synode van 1908. Besloten wordt hunne handelingen goed te keuren in het bijzonder ook wat betreft de wijze van uitvoering van de besluiten inzake het verband tusschen onze kerken en de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit.

Prof. Dr. van Gelderen rapporteert over het verzoekschrift van Dr. Slotemaker de Bruine, voorzitter van den Bond van Protestantsche drankbestrijdersvereenigingen Enkrateia om óf een afgevaardigde óf een sympathiebetuiging naar het in deze maand te houden internationaal congres tegen het alcoholisme te zenden. De commissie van advies is van oordeel, dat zoodanige vertegenwoordiging bezwaarlijk is overeen te brengen met het karakter der synode als zuiver kerkelijke vergadering. Daarentegen is de commissie van oordeel, dat de wensch om de aandacht der kerken te vestigen op den strijd tegen het alcoholisme in 't algemeen en op het congres in het bijzonder, zonder bezwaar kan worden ingewilligd. Door de publicatie van de sympathiebetuiging met het streven van het congres in het persverslag zal vanzelf, naar de meening der commissie, de aandacht der kerken op de zaak worden gevestigd. Op voorstel der commissie besluit de synode schriftelijk hare sympathie met het streven van het internationaal congres tegen het alcoholisme te betuigen en door publicatie dezer sympathiebetuiging in het persverslag de aandacht der kerken op den strijd tegen het alcoholisme in het algemeen en op het congres in het bijzonder te vestigen.

Gedurende het overige gedeelte van de morgenzitting vergaderde het comité.

In de middagzitting, die met het zingen van Ps. 115 : 3 wordt geopend, komt aan de orde neigeen op het agendum voorkomt onder punt *h* Kerk en Overheid. Ds. Rudolph is rapporteur. Aangenomen wordt het voorstel van de Particuliere Synode van N.-Brabant en Limburg en besluit de Synode zich door hare Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid tot de Regeering te wenden met het verzoek, de reglementen voor de gevangenissen zoodanig te wijzigen, dat de gevangenen bezoek kunnen ontvangen van den predikant der kerk waartoe zij behooren, al of niet in tegenwoordigheid van beambten. Ook het voorstel van de Particuliere Synode van Friesland (N. G.) vindt sympathie. Het strekt om het verzoek te doen om algeheele opheffing van de financieele lasten, verbonden aan het verkrijgen van een extract uit het huwelijksregister, noodig voor de kerkelijke huwelijksbevesting. De Synode besluit om zich in deze zaak te richten tot den Minister van financiën, met het verzoek door wetsduiding deze extracten en de vrijstellingen van art. 27 zegelwet op te nemen en daarvan door Ministeriele aanschrijving aan de ambtenaren van den burgerlijken stand bericht te willen doen. Ds. Rudolph rapporteert verder over de voorstellen van Groningen, N. Brabant, en de classes Haarlem en Enkhuizen, om bij de Regeering aan te dringen, bij eventueele grondwetsherziening art. 171 der Grondwet alzoo te wijzigen, dat het onrecht aan de Gereformeerde Kerken aangedaan, worde opgeheven. Het uitvoerig en belangrijk rapport over deze zaak bevat een uitvoerige historische beschouwing over het recht op de kerkgoederen en het ontstaan van art. 171 der Grondwet. De strekking van het rapport is, dat noch een wijziging van art. 171 noch een losmaken van den financieelen band tusschen de Overheid en de Kerken het onrecht zullen wegnemen aan de Gereformeerde Kerken aangedaan. Een amendement van Ds. Lindeboom wordt aangenomen en in de conclusie het woorje „thans" opgenomen, zoodat de Synode besluit „thans niet in te gaan op hetgeen door de particuliere Synode van Groningen, N.-Brabant en „Limburg en de classis Haarlem en Enkhuizen „wordt voorgesteld".

Prof. Noordtzij rapporteert over de onderscheidene voorstellen om bij de Regeering aan te dringen op wederinvoering van de doodstraf. Ook dit rapport is uitvoerig en geeft vele belangrijke redenen voor de conclusie om zich te dezer zake door deputaten voor de correspondentie te wenden tot H. M. de Koningin en tot den Minister van Justitie.

De praeses stelt aan de orde de vraag of de synode zich in deze zaak zal wenden tot de Hooge Overheid. Met 25 tegen 24 stemmen wordt deze vraag bevestigend beantwoord.

De synode besluit daarna:

a. dat de kerken het gewenscht achten ten opzichte van de wederinvoering van de doodstraf tegen opzettelijken en weldewesen moord of doodslag zich te wenden tot de Hooge Overheid;

b. dit doen niet door requestreering, maar door samenspreking van de deputaten der kerken voor de correspondentie met de Hooge Overheid om Hare Majesteit de Koningin, in verkregen audientie, bekend te maken met de ernstige overtuiging der kerken te dezer zake, daarna ook met den Minister van Justitie;

c. daarna over het gehoorde rapport uit te brengen aan de volgende Generale Synode.

Ds. Breukelaar rapporteert over het rapport van generale deputaten voor de zending en geeft een resumptie van dit groote rapport. In 1908 werd voor de Generale kas voor de zending ontvangen *f* 22736.20½, in 1909 *f* 18134.37½, in 1910 *f* 20559.42. Men houde wel in 't oog, dat dit slechts de inkomsten zijn van de Generale kas. Veel grooter sommen werden door de afzonderlijke zendende kerken saamgebracht voor de zending op Midden-Java en Soemba. Met algemeene stemmen worden de conclusie's van het rapport aangenomen, nadat Ds. Klaarhamer's voorstel is overgenomen om de conclusie's aan te willen vullen met de betuiging van den hartelijken dank aan de broeders, die het financieel beheer van de zending behartigd hebben.

In de *namiddagvergadering* werden de volgende conclusiën inzake de zending aangenomen:

De Generale Synode besluit:

1. dank te betuigen aan de deskundigen, die telken jare de administratie hebben nagezien, alsmede aan den quaestor voor de gehouden administratie en het gehouden beheer,

2. de rekening en verantwoording van de deputaten der Gen. Synode voor de zending betreffende de Gen. Kas goed te keuren en hen te dechargeeren,

3. te stellen ter beschikking van Alg. Verg. ten behoeve van de zendingsbibliotheek op Midden Java een bedrag van ten hoogste *f* 200 per jaar,

4. toe te staan voor de kosten van de Alg Verg. een bedrag tot een maximum van *f* 100 per jaar.

5. op te dragen aan de te benoemen deputaten der Gen. Synode voor de zending quaestoren te benoemen van art. 27 der zendingsorde,

6. uit te spreken, dat de kerken van *alle* hunne inkomsten voor de zending, en dus ook voor wat inkomt vóór den Med. dienst, 10 pCt. behooren te storten in de Gen. Kas en met nadruk de kerken op te wekken tot eene getrouwe navolging van dezen regel,

7. te doen vervallen de uitzondering, die tot heden was toegestaan voor wat de vereeniging Dr. Scheurer hospitaal bijeenbracht voor den Med. dienst, wat betreft de storting der 10 pCt. en aan de te benoemen deputaten op te dragen te dier zake met de kerk van Amsterdam in overleg te treden in verband met de subsidie, die voor het Petronella-hospitaal is toegestaan.

8. de te benoemen Deputaten voor de zending te machtigen, desnoodig gedurende de volgende drie jaren, desnoodig tweemaal een extracollecte uit te schrijven ten behoeve van de Gen. Kas.

9. Last en macht geven aan de te benoemen deputaten voor de zending om in geval van uiterste noodzakelijkheid ter voorkoming van stagnatie in den gang der zaken, zoo mogelijk voorschot op te nemen voor rekening der gezamenlijke kerken tot een maximum van *f* 19.000.

10. Aan de te benoemen dep. voor de zending, ter uitvoering van het bepaalde in Art. XVIII al. 2 der zendingsorde dezelfde instructie te verstrekken, die de Gen. Syn. van Amsterdam in navolging van die van Arnhem en Utrecht hare deputaten gaf, en voorts hen op te dragen om alle voorkomende zaken, die mochten blijken niet geregeld te zijn of waarover de beslissing niet kon worden uitgesteld tot de volgende Gen. Synode, te oordeelen en te beslissen.

In de *avondvergadering* wordt aan de orde gesteld, het advies over de voorstellen tot het verleenen van promotierecht aan de Theol. School, uitgebracht bij monde van Dr. T. Hoekstra. Ter tafel is een gedrukt advies van de hoogleeraren die eenparig op het verleenen van dit recht aandringen, terwijl de curatoren bij meerderheid van stemmen besloten dit voorstel niet te steunen. Het advies der Com. van rapport wordt eenparig overgenomen, luidende:

De Synode, kennis genomen hebbende van de voorstellen van de Particuliere Synode van Overijssel en van de classis Koevorden, insgelijks van het verzoek van de Hoogleeraren der Theol. School inzake het verleenen van het promotierecht aan de Theol. School,

overwegende, dat de Synode besloten heeft thans de benoeming van een vijfden hoogleeraar nog niet over te gaan,

besluit het voorstel van de Partic. Synode van Overijssel en de classis Koevorden, en het verzoek van de Hoogleeraren der Theol. School thans niet in behandeling te nemen.

Oudertling Hiersch rapporteert inzake een verzoek aan de Geref. Kerk van Brielle; op voorstel der com. van advies besluit de Synode.

1. Den geachten deputaat voor deze zaak, Ds. B. van Schelven, voor zijne bemoeiing haren dank te betuigen.

2. Aan de financiëele commissie dezer Synode op te dragen, de reeds voorgeschoten gelden à *f* 200 aan den Broeder bovengenoemd terug te betalen.

3. De particuliere Synode van Zuid Holland (Zuider gedeelte) uit te noodigen, om gedurende het ingetreden Synodejaar jaarlijks *f* 100 uit te keeren, op vertoon van quitantie aan den Kerkeraad van Brielle, om op de e. v. Generale Synode deze som terug te ontvangen.

Bij monde van Prof Lindeboom brengt de Com. van advies het rapport uit van de deputaten tot oefening van verband van de Geref. Kerken, met de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit. Sinds de vorige Synode kreeg het voorgestelde verband zijn beslag. Met droefheid wordt herinnerd aan het overlijden van Prof. P. Biesterveld en den deputaat Dr. L. Wagenaar. De zaak der benoeming van een nieuwen hoogleeraar wordt ernstig overwogen. Rekening van ontvangst en uitgaven wordt gedaan. Op voorstel der Com. besluit de Synode:

1. De handelingen van de Deputaten tot oefening van het verband tusschen de Gereformeerde Kerken en de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit goed te keuren en Deputaten te dechargeeren, met dankzegging voor hunnen arbeid;

2. Aan de te benoemen Deputaten opdragen om hun aandacht te wijden aan het onderwijs, dat gegeven wordt in de Historia Sacra, om te beoordeelen, of dit onderwijs kan geacht worden te beantwoorden aan den eisch van geschiktheid voor de opleiding tot den Dienst des Woords in onze Kerken.

3. Hun een crediet te openen van twee honderd gulden per jaar, en daarvoor uit de kosten dezer Synode een bedrag van zes honderd gulden te deponeeren bij de kassiers L. G. Weiss & Co. te Amsterdam.

Van de classis Utrecht kwam een verzoek in dat de Ger. Sya. bij de Hooge Overheid aandringe „op de bevordering der Zondagsrust". De Com. van advies geeft bij monde van Prof. Noordtzij een historische toelichting tot deze kwestie wat betreft onze wetgeving. Op voorstel der Com. besluit de Ger. Synode niet op het voorstel van Utrecht thans in te gaan, maar door het rapport der Com. in hare acte de aandacht te vestigen van de leden der kerken en van onze kerkeraden op de toepassing van de Wet binnen den kring der gemeenten en der Provinciale Staten krachtiger te bevorderen.

Ds. Klaarhamer brengt het slotrapport uit inzake den arbeid der zending; Z.Erw. memoreert het bijwonen der wereldconferentie te Edinburg en de visitatie der posten op Soemba, over welke beide zaken de Com. geen bijzondere opmerkingen heeft te maken. Een woord van hartelijke waardeering wordt gesproken voor den arbeid der Ger. deputaten voor de zending, vooral ook van degenen die thans 12½ jaar deze taak op zoo uitmuntende wijze hebben verricht. De Sya. aanvaardt voorts de conclusie der com.:

1. De Synode keure goed alle handelingen van de deputaten, voorzoover zij nog niet door haar besproken zijn;

2. De Synode betuige haren hartelijken dank aan de deputaten voor de zending voor hunnen omvangrijken arbeid;

3. De Synode déchargeere genoemde deputaten.

De Synode gaat over tot de benoeming van de deputaten voor verschillende belangen.

Op voorstel van broeder Dr. J. C. de Moor en nog eenige andere broeders, besluit de synode, indien er voor 1913 een vacature in het getal professoren aan de Theol School mocht komen of indien voor 1 Jan. 1913 de gelden gevonden kunnen worden voor een vijfden hoogleeraar de kerk van Den Haag, die de roepende kerk is voor de volgende synode, te machtigen haar op het verzoek der curatoren saam te roepen uiterlijk binnen zes maanden nadat dit verzoek tot haar gekomen is.

Alle zaken zijn nu ten einde gebracht.

De praeses spreekt een slotwoord. Deze synode heeft nu niet zoo lang geduurd als anders. Er zal weder een leegte voor de afgevaardigden zijn, als ze weder van elkander zullen gescheiden zijn. De voorzitter dankt de leden van het moderamen en al de leden der synode voor den arbeid door hen verricht. Er is een weemoedige gedachte, dat de leeftijd klimt ook van de praeadviseerende leden. De nestor van hen, Prof. Rutgers, heeft de vergadering reeds verlaten, anders zou hem ook een bijzondere dankbetuiging gebracht zijn. Hetgeen geschied is na de synode van Amsterdam, het overlijden van zoovele en bekende broeders herinnert ons den grooten en heiligen ernst des levens, dat zoo kort is.

Wat den door de synode verrichten arbeid betreft, was er bij den praeses eerst vrees, nu is er hope dat er vrucht en zegen van de door de synode gekomen besluiten zal uitgaan. Bouwe de Heere zijn Zion in ons land om Christus' wil.

De assessor Ds. J. Landwehr dankt den praeses voor dit slotwoord en voor de leiding van den praeses, die terecht is genoemd een geboren praeses; hij bidt den zegen Gods toe aan den praeses, opdat hij tot rijken zegen nog zij voor de kerken, die de liefde van zijn hart hebben.

Prof. Noordtzij spreekt als de oudste van de tegenwoordig zijnde praeadviseerende leden een woord van hartelijken dank aan de synode. Ook als men niet alles ontvangt, wat men zou begeeren, is er toch dankbaarheid waar de eenheid is in de liefde en in het geloof in Jezus Christus. Z.Hooggel. spreekt de beste wenschen uit voor den arbeid der broeders in de gemeente en den geestelijken bloei der kerk.

Na het zingen van Ps. 33 : 11 gaat de voorzitter voor in dankgebed en wordt door hem deze Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland gesloten.

De Generale Synode benoemde de volgende Deputaten:

Voor de Correspondentie met de Hooge Overheid: Ds. A Brummelkamp, Prof. M. Noordtzij, en Prof. Dr. D. P. D. Fabius; Secundi: Prof. Dr. J. Woltjer, Prof. Dr. H. Bavinck, Prof. Dr. A. G. Honig en Ds. H. W. van Loon.

Voor de correspondentie met de Buitenlandsche Kerken: Prof. L. Lindeboom, Dr. Js. van der Linden, Ds. B. van Scnelven, A. W. Schippers.

Voor de correspondentie met kerken van Gereformeerde belijdenis, buiten ons Kerkverband levend: de Kerk van Utrecht;

Voor de Generale Kas voor Emeriti-Predikanten, Predikants-Weduwen, Weezen: Ds. J. A. Goedbloed, Ds. W. B. Renkema, Ds. A. Schweitzer, G. J. Brugsma, H. Brink.

Voor de Zending onder de Joden: Ds. J. Douma, Ds. J. D. v. d. Velden, Ds. H. C. v. d. Brink, Ds. J. J. Miedema, Ds. J. P. Taselaar.

Voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen: Ds. J. D. v. d. Munnik, Ds. J. P. Klaarhamer, Ds. H. Scholten, Ds. H. Dijkstra, Dr. J. Hania, Ds. W. B. Renkema, Ds. Joh. Visser, Ds. W. Breukelaar, Ds. R. J. W. Rudolph, Ds. F. W. Sluyter, Ds. G. F. Kerkhof en Ds. A. J. Mulder.

Voor de oefening van het verband tesschen de Gereformeerde Kerken met de Theologische Faculteit van de Vrije Universiteit te Amsterdam: Ds. P. J. W. Klaarhamer, Dr. P. A. E. Sillevis Smitt, Ds. J. A. Goedbloed, Ds. J. D. v. d. Munnik, Ds. W. Breukelaar en Ds. W. H. Gispen.

Voor de bijwoning van het examen in de Kerkelijke vergadering van Bentheim: Dr. C C. Schot, Dr. W. A. van Es, Ds. M. Meyering, Ds. C. L. F. van Schelven, Ds. Th. Oegema.

Voor het examen naar Art. IV der Zendingsorde: Prof. Dr. W. Geesink, Prof. Dr. A. G. Honig, Prof. Dr. H. H. Kuyper, Prof. M. Noordtzij, Ds. H. Dijkstra.

Voor de geestelijke belangen van de Gereformeerden in Argentinie: Ds. K. Fernhout, Ds. J. H. Landwehr, T. Plantenga.

Voor het eventueel uitschrijven van een bededag: de classis 's-Gravenhage.

Voor de bewaring van het Archief: de Kerk van Amsterdam.

Voor de samenroeping der e. v. Generale Synode: de Kerk van 's-Gravenhage.

Kort verslag van de vergadering der classe Gorinchem, gehouden te Gorinchem, den 16en Aug. 1911.

1. Opening namens de kerk van Noordeloos, door haar consulent, Ds. J. van der Vlies van Ottoland.

2. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Twee kerken hebben een instructie.

3. Het moderamen wordt als volgt geconstitueerd: Ds. K. J. Kapteijn, praeses; Ds. J. Steffens, scriba; Ds. C. J. H. van Diemen, assessor.

4. De notulen worden gelezen en onveranderd gearresteerd.

5. Naar aanleiding van het niet aanwezig zijn van een der Dienaren des Woords, hoewel de classe met het oog op de vacanties 3 weken later dan de bepaalde datum was gesteld, spreekt de classe uit, dat het op reis gaan met vac. der D. d. W., geen wettige reden is, om niet ter vergadering tegenwoordig te zijn.

6. De praeses spreekt een hartelijk woord van welkom tot den predikant van Leerdam, Ds. S. O. Los, die voor de eerste maal ter vergadering is. In eveneens hartelijke bewoordingen wordt de toespraak van den praeses door Ds. Los beantwoord.

7. Het voorstel Vianen: „de classe stelle als regel, dat elke kerk, die hulp begeert, naar art. 11 of 13 K. O., de desbetreffende aanvrage doe op de Febr.-vergadering, met tijdige opgave voor het agendum, en met kennisgeving minstens 4 weken voor die vergadering aan den classicalen deputaat naar art. 11 of 13 K. O., opdat deze, na een onderzoek in loco, de vergadering met advies diene", wordt aangenomen.

8. Rapporten.

a. Van den classicalen quaestor.

b. Van de dep. ter Prov. Synode van Zuid-Holland (suid. ged.) gehouden te Heilevoetsluis den 20en juni 1911.

c. Van den dep. voor hulpbehoevende kerken in zake de aanvrage van eene der kerken.

9. Benoeming van 2 kerkvisitatoren in plaats van Ds. J. E. Reijenga en Ds. G. Verrij. Benoemd worden: Ds. J. J. Steinhart en Ds. W. L. Milo. Sec. Ds. J. van der Vlies en Ds. W. H. Bouwman.

10. Onderzoek naar art. 41 D. K. Geen bijzondere mededeelingen.

11. Regeling der vac. beurten. Asperen: Ds. W. H. Bouwman en Ds. S. O. Los. Giessen-Nieuwkerk en Oudekerk: Ds. W. L. Milo en Ds. J. Steffens. Hardinxveld: Ds. K. J. Kapteijn en Ds. C. Lindeboom. Noordeloos: Ds. J. J. Steinhart, Ds. J. van der Vlies en Ds. C. J. H. van Diemen.

12. Sluiting.

Namens de vergadering der classe Gorinchem voornoemd:

C. J. H. VAN DIEMEN, *assessor.*

Meerkerk, 17 Aug. 1911.

Buitenland.

Engeland. Uit de Calvinistische Methodistische kerk van Wales.

In het vorstendom Wales vindt men eene Calvinistische methodistische kerk, wier ontstaan zoo nauw verbonden is met den arbeid van Whitefield, Howel Harris en Thomas Charles, welke betrekkingen onderhoudt met de Gereformeerde Kerken in Nederland, ook door het zenden van afgevaardigden naar onze Generale Synoden.

Eenige dagen geleden hield deze kerk hare „Association meetings" te Carnarvon. Tijdens de samenkomsten werd Gods Woord verkondigd, waarbij groote menigten zich rondom de kansels verdrongen. In het verslag dat uitgebracht werd, wordt de toestand der kerk in het jaar 1910 vergeleken met dien in 1900, en het resultaat was niet in alle opzichten bevredigend, vooral als men in aanmerking neemt dat in Mei tien jaar de revival onder leiding van Evan Roberts heeft plaats gehad. Wel kon er met dankbaarheid op gewezen worden, dat bijv. in het graafschap Carnarvon het getal kerken met drie vermeerderde, terwijl er 128 nieuwe belijdende leden gevonden worden. Maar elders waren de cijfers niet zoo bemoedigend.

De *Genede*, een nieuwsblad in Wales verschijnend, dat niet verdacht kan worden van vijandige gezindheid tegenover de Calvinistische Methodisten, maakte hierover de volgende opmerkingen:

„Deze mededeelingen doen ons zien dat de toestand ernstig is. Men moet de feiten onder de oogen zien. Het is niet goed „vrede" te roepen, als er geen vrede is, of behagelijk met de armen over elkander te zitten, terwijl het land gepaganiseerd wordt....

De Methodistische vaderen braken met de Engelsche staatskerk, om den last van hun Meester te gaan volbrengen en uit te gaan in de velden en op de wegen.... Maar nu zijn onze kerken en hare predikanten tevreden met het verkeeren in hun eigen schaapskooi en laten de wereld gaan waarheen zij wil.... Vóór de dingen weer kunnen worden gelijk het behoort, vreezen wij dat sommigen weer zullen moeten dissentieeren van de Dissenters en met de Nonconformisten behooren te breken".

Wij beamen deze woorden niet geheel. De Heere heeft de ambten in Zijne kerk ingesteld, in de eerste plaats „tot volmaking der heiligen en tot opbouw van het lichaam van Christus". Wanneer deze arbeid in getrouwheid gedaan wordt, blijft het zoeken van het verlorene en het terecht brengen van het weggedreevene niet uit. Als de kerk des Heeren bloeit, oefent zij invloed uit op de wereld, in wier midden zij leeft. Zij is dan een licht op een berg. Wij houden het er dan ook voor, dat als er in deze dagen geklaagd wordt, dat er zoo weinig kracht uitgaat van de kerk des Heeren op degenen die buiten zijn, dit voornamelijk daaraan te wijten is, dat de kerk des Heeren in een kwijnenden toestand verkeert.

Laat ons nog hieraan mogen toevoegen, dat niet alleen de Calvinistische Methodistische kerk van Wales te klagen heeft over stilstand of achteruitgang. Die klacht wordt nog sterker vernomen in de Methodistische kerken die Wesley tot haar geestelijken vader hebben.

Griekenland. De Bijbel in de volkstaal verboden.

De Bijbel kan in Griekenland niet meer in de volkstaal uitgegeven worden. Slechts zeer weinigen verstaan het Grieksch, waarin het Nieuwe Testament geschreven is. Nu werd tien jaren geleden bij administratieven maatregel verboden het Nieuwe Testament in de hedendaagsche Grieksche taal uit te geven, en thans is eenzelfde verbod uitgesproken ten opzichte van het Oude Testament; men denkt door den invloed van het Patriarchaat te Constantinopel. Daardoor wordt het Grieksche volk beroofd van den Bijbel in de volkstaal.

Het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap heeft te vergeefs getracht, de Heilige Synode te bewegen toe te staan, om op zijn kosten een vertaling van die Synode in het licht te geven. Het genootschap deed daarna „een beroep op den beteren Griekschen geest, die steeds de bewondering en vriendschap van het Engelsche volk heeft gewonnen, opdat het uitspreke, of men in Griekenland al dan niet vrijheid hebben zal, om den Bijbel in de taal die het volk spreekt, te lezen". Of dit beroep iets uitwerken zal, moet de toekomst leeren.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

GELOOF EN MOED.

II.

EEN BESLUIT.

Bernard Gilpin was, gelijk zoovelen zijner land- en ambtgenooten, opgevoed in de leer der Roomsche kerk, die hij trouw aanhing.

Toen de Hervorming ook in Engeland doorbrak, en het werk van Luther en Calvijn, dat in Engeland lang was voorbereid, ook daar vruchten droeg, werd Gilpin gedrongen tot ernstig onderzoek, allereerst van Gods Woord, dat nu weer alom werd gelezen. Het biddend lezen der Schrift bracht hem, na veel strijd met zichzelf en de dwaalleer der kerk, en onder veel gebed „tot de overtuiging, dat de mensch noch door zijn werken, noch door eenig ander schepsel kan behouden worden, maar alleen door de verdiensten van Hem, die in de wereld gekomen is, om zondaren met God te verzoenen, hen te heiligen en hun het eenwige leven te geven uit vrije genade".

Zoodra Gilpin tot deze erkentenis was gekomen, liet hij de dwalingen des Pausdoms varen, en begon openlijk in zijn kerk te prediken wat zijn hart vervulde: de zaligheid in

Christus alleen. Dat was voor velen een geheel nieuwe leer, die dan ook al spoedig de aandacht van menigeen trok. In 't eerst merkten echter slechts weinigen, dat hetgeen nu te Haughton werd gepredikt, geheel verschilde van de leer, die de kerk al zooveel eeuwen had verkondigd. Wellicht daardoor kon Gilpin een poos ongehinderd voortgaan. Daarbij kwam dat hij zijn goede belijdenis versierde met „een heiligen, onbevlekten, wandel."

Hij was niet alleen een geliefd prediker, maar daar ook heinde en ver bekend als een man die de armen steunde, de bedroefden troostte en allen wilde helpen die dat behoefden. Zoo was hij bij velen bemind. Groot was zijn invloed op het volk, dat luisterde naar zijn overredende woorden, als hij de Blijde Boodschap bracht. Het had in zijn leven het voorbeeld van een vromen wandel, die lang niet bij alle voorgangers werd gevonden. Ook was de leeraar een zeer zachtmoedig man, die zich wachtte noodeloos aanstoot te geven, en steeds bedacht, hoe hij zelf met moeite en eerst langzamerhand tot de kennis der waarheid in Christus was gekomen. Zijn voorzichtigheid, die hij later zwakheid noemde, maakte het zijn vijanden zeer moeilijk vat op hem te krijgen.

Doch het zou anders worden.

Koningin Maria was jegens de ketters onverbiddelijk, en de bisschop van Londen, Bonner, was haar trouwe dienaar en helper. Dat wisten Gilpins vijanden. Tot nog toe echter had deze een machtigen steun en beschermer gehad in zijn bloedverwant Tomdal, die bisschop van de Engelsche Staatskerk in Durham was, in welk gewest ook Haughton lag, waar Gilpin als dekenwerkzaam was. Doch ook dit zou op den duur niet baten. Gedurig ontving de Londensche bisschop van de zijde der Pausgezinden allerlei klachten over Gilpin's kettersche leeringen.

Op 't laatst kwam het zoover, dat de vijanden een lijst van niet minder dan twee-en-dertig beschuldigingen tegen Gilpin indienden, die met de leer der Roomsche kerk blijkbaar geheel gebroken had. Nu besloot Bonner door te tasten. Hij zou den leeraar van Haughton oproepen om zich te verantwoorden, en wilde deze niet herroepen, niet voor Rome buigen, dan wachtte ook hem de dood.

Nu had Gilpin te Londen trouwe vrienden, waarvan sommigen waren uit de kringen, waarin zich bisschop Bonner bewoog. Reeds lang hadden die vrienden gemeend dat den leeraar van Haughton gevaar dreigde. Doch niet zoodra hadden zij daarvan zekerheid, of ze haastten zich hem te waarschuwen. In allerijl werd een vertrouwde bode met een brief afgezonden, die echter om alle gevaar te mijden niet aan de pastorie mocht worden afgegeven, maar bij den boer Smith. We hebben reeds gezien, dat deze de bezorging uitvoerde.

* * *

Wat zou Gilpin doen?

Verrast had de tijding van hetgeen dreigde hem niet. Hij wist, dat er scherp op hem werd gelet en de tijd spoedig komen kon, dat hij zou geroepen worden voor zijn geloof te lijden. Ook had hij besloten om als het gevaar kwam, er zich niet aan te onttrekken. Niet dat hij dit ongeoorloofd vond, maar Gilpin schijnt voor zich gemeend te hebben, dat hij Christus verloochende indien hij op de vlucht ging, tegen het oogenblik dat hij geroepen zou zijn Christus openlijk te belijden. Of hij hierin nu juist zag? In allen geval getuigt het van vast geloof en fiksen moed, gelijk we die ook bij Luther vinden. Toen men dezen laatste wees op het gevaar, dat hem te Worms in den Rijksdag dreigde, gaf hij het bekende, stoute antwoord: Al waren er te Worms ook zooveel duivels als pannen op de daken, ik zou er toch heengaan en Christus belijden.

Wij die, God zij dank, in andere en betere tijden leven, kunnen ons moeilijk voorstellen wat er omging in de harten van zoo vele trouwe getuigen des Heeren, die wisten dat zij elk oogenblik konden geroepen worden voor Zijn zaak te lijden en te sterven. Daarbij dient niet vergeten wat van Gilpin wordt getuigd: „de wereld was niets voor hem; van dag tot dag gevoelde hij meer haar ijdelheid en onbestendigheid, en het leven beschouwde hij sints lang als een overgang tot de eeuwigheid. Het doel van zijn leven was Christus te verkondigen en van Hem te getuigen. Werd dus dit werk door zijn dood bezegeld, dan was hij gereed dien met vreugde tegemoet te gaan."

Nog eenigen tijd dacht de predikant na en riep toen zijn ouden, getrouwen bediende Willem Airley, een man met wien hij door 't geloof nauw vereenigd was.

„Mijn vriend," zoo sprak hij, „de saamspanning mijner vijanden is eindelijk gelukt. Ik ben nu aangeklaagd bij den bisschop van Londen, en zal wel niet lesend uit diens handen ontkomen. Hun die dat gedaan hebben rekene de Heere deze zonde niet toe, en mij geve Hij de kracht den goeden strijd te strijden. Eerlang zal men mij komen halen en voor bisschop Bonner leiden. Als dat gebeurt, neem gij dan het beheer van mijn huis op u. Of ik nog wederkom of niet, zal dan weldra blijken. Ik vertrouw u alles toe, vergeet niet de giften aan armen en behoeftigen uit te deelen. Zij kunnen het niet missen."

De dienaar beloofde getrouw te zullen doen wat zijn heer verlangde. Daarna moesten nog allerlei zaken geregeld, en toen wachtte Gilpin kalm de dingen af, die komen zouden.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Sleen (Dr.), G. Schuurman, te Neermoor (Oost-Friesland). — Stedum, J. H. Beumes, te Ureterp. — Idskenhuizen, W. F. Geerds, te Schouwerzijl. — Beilen, N. Postema, te Kapelle—Biezelinge. — Westerlee, G. Pontier, cand. te Breda. — Hellevoetsluis, J. C. Brussaard, te Tienhoven. — Ter Apel, S. W. Bos, te Westergeest. — Giessen-Oudekerk c.a., J. P. Klaarhamer, te Wommels. — Alphen (Z.-H.), J. Gispen, te Barneveld. — Nieuw-Lekkerland, J. Koelewijn, te Kruiningen. — Stroobos, J. M. de Jong, te Raard c.a.

AANGENOMEN: De Krim (O.), K. Bakker, te Klarienaveen.

BEDANKT: Tholen, S. Doornbos, te Doetinchem. — Onstwedde, J. Jansen, te Burum.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Hazerswoude, H. Smelt, te Wissekerke (Z.). — Hei- en Boicop, H. W. Th. Jansen, te Werkhoven. — Warmond, J. G. Haselager, te Dorkwerd. — Heenvliet, W. Korevaar, te Abbenbroek. — Zwartewaal, Jac. Postma, te Westerbork (Dr.). — Tholen, L. v. Mastrigt, te Barneveld. — Hoorn, Dr. G. Visser, te Assen. — Domburg, G. J. Koldewijn, te Goudswaard. — Sprang, IJ. Doornveld, te Nunspeet.

AANGENOMEN: Schagen, P. R. A. van Meurs, te Oudkarspel. — Middelstum, H. H. Brucherus Cleveringa, te Noorddijk. — Dirkaland, G. B. C. Steenbeek, te Yerseke.

BEDANKT: Ameide van Tienhoven, J. H. Gunning Ebzn., te Oud-Beierland. — St. Amaland, J. Haring, te IJselstein. — Rotterdam, P. J. Roscam Abbing, te IJsselmonde. — De Vuursche, J. H. F. Remme, te Vinkeveen.

Advertentiën.

J. TUININGA
G. TUININGA—ANEMA
geven kennis van de geboorte van hun Zoon
GERKE SIJBRAND.
Dokkum, 14 Sept. 1911.

Heden nam de Heere tot Zich, na jarenlang, smartelijk lijden, onze geliefde Vrouw, Zuster en Behuwdzuster
GEESJE JONKHOFF,
in den ouderdom van ruim 46 jaren, nalatende één zoontje van 7 jaar.
Enkhuizen, H. SCHUITMAKER.
Harderwijk, P. JONKHOFF.
Amersfoort, R. WESSEL.—JONKHOFF. H. G. WESSEL.
Enkhuizen, 14 Sept. 1911.

Voor de vele belangstelling tijdens de ziekte en deelneming na het overlijden van onzen geliefden Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, den heer J. P. WIERSEMA betuigen we onzen hartelijken dank.
Wed. J. P. WIERSEMA—UBBENS.
en fam.
Spijk, Sept. 1911.

Onze geliefde Leeraar Ds. R. Zijlstra verblijdde de gemeente door voor de roeping van Alphen a/d Rijn te bedanken; maar bij vernieuwing werd zij verontrust door de roeping nu op Z.Eerw. uitgebracht naar Bodegraven.
Namens den Kerkeraad:
J. EIKELBOOM, *Scriba.*
Hoogeveen, Sept. 1911.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

KERKORGEL.
Aangeboden een dezelfdeik KERKPIJPORGEL met 2 klavieren en pedaal (vrij en gekoppeld), bijz. geschikt voor flinke Kerk. Prijs *f* 1900.
Nadere informatiën verstrekt
G. A. GOLDSCHMEDING,
Warmoesstraat 141, Amsterdam.

Vrije Universiteit.
De lessen voor den **nieuwen cursus** zullen zoo de Heere wil geopend worden, **Woensdag 20 September a. s.**, des namiddags te **3 ure** met een toespraak van den pro-rector **Prof. Dr. H. H KUYPER.**
Voor de inschrijving als student zal gelegenheid bestaan **Woensdag 20 September a. s.**, des voormiddags **9 uur** in het Universiteitsgebouw.
H. BAVINCK,
h. t. Rector.

Bij den Uitgever **F. W. WIELENGA, Sneek**, is verschenen:
Vóór vijf-en-twintig jaren
Bladzijden uit de geschiedenis der Doleantie in Friesland.
DOOR **G. H. VAN KASTEEL,**
V. D. M. bij de Geref. Kerk van Oppenhuizen e. a.
Prijs 60 cent.
Na ontvangst van het bedrag franco toezending door den Uitgever.

BIJBEL MET BUNYAN
Goedkoope Aanbieding.
Biblia, dat is **de Gantsche Heilige Schrifture**, bevattende alle **Boecken des Ouden en Nieuwen Testaments. Groote druk** in de echte onveranderde spelling, volgens de beste uitgaaf van **PIETER KEUR.** Sterk ingebonden, **Vroeger *f* 6, voor slechts *f* 2.90.**
Ieder die den **Keur-Bijbel** voor *f* 2.90 bij ons koopt of bestelt, **ontvangt er extra bij:**
1. **Joh. Bunyan. De Christenreize** naar de Eeuwigheid. Complete uitgaaf in stempelband.
2. **Joh. Bunyan. De Christinnereize** naar de eeuwigheid. Complete uitgaaf in stempelband.
Het duurt maar korten tijd dat wij dit **voor *f* 2.90** afleveren. Hoe spoediger dus bestelling gedaan hoe beter.
Verkrijgbaar bij **D. BOLLE**, Bazaar van **Goedkoope** Boeken, Hang 98, Rotterdam **Franco** na ontvangst v. **Postwissel**, waarop melden: **„Bijbel met Bunyan".**

Bij **Firma G. J. REITS** te **Groningen** is verschenen:
de **derde** druk van:
Beknopte Verklaring
VAN DEN
Heidelbergschen Catechismus
ten dienste van het Catechetisch Onderwijs
DOOR
S. J. VOGELAAR,
V. D. M. te Groningen.
200 Bladz.
Prijs gecartonneerd 75 cts.

De Heidelbergsche Catechismus
met teksten en korte toelichting
DOOR
S. J. VOGELAAR,
V. D. M. te Groningen.
Prijs 40 cts.

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen zooeven:
„Gij blijft mij onvergetelijk"
Een woord in het belang van den arbeid der Zending onder de Joden
DOOR
J. P. TAZELAAR.
64 Pag. compres. Prijs *f* 0.35
Bij 25 ex. *f* 0.30; 50 ex. *f* 0.25; 100 of meer ex *f* 0.20.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

door den heer D. Lyberse te Arnhem *f* 3; door den heer H. J. van Doorn uit Rozenburg *f* 21; door den heer M. Vader Jr. te Vlissingen *f* 83.75.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Gereformeerde Kerk te Dwingelo *f* 7.50; te Meppdijk *f* 4.06½; te Nijensleek *f* 1.14; te Diever *f* 1.25; te Westerbork *f* 1; te Beilen *f* 13.17; te Hijken *f* 2.32; te 's Gravendeel *f* 3.38; te Brussel *f* 12.25; te Antwerpen *f* 4; te Ecuten *f* 4.07; te Heerenveen *f* 25.88; te Hoornsterzwaag *f* 2.08; te Idskenhuizen *f* 6.25; te Knijpe *f* 2.77½; te Lemmer *f* 13.20; te Lippenhuizen *f* 3.31; te Midlum *f* 5.20; te Munnekeburen *f* 2.97; te Oldeboorn *f* 5.26; te Oosterlee *f* 4.67½; te Oude Horne *f* 2.17; te Ter Wispel *f* 2.40; te Wolvega *f* 14.88; te Berkel *f* 12.81½; te Charlois *f* 22.92½; te Kralingen *f* 46.29; te Rotterdam *f* 273.55; te Fetjenoord *f* 31.54½; te Geesteren en Geislaar *f* 15.10

Aan Schenkingen:

door den heer G. F. Hummelen te Assen van N. N. *f* 1.

Voor de Medische faculteit:

(Contributiën): door Ds. A. Terpstra te Veenwouden *f* 5.50.

(Schenkingen): Batig saldo eener collecte bij een spreekbeurt door Dr. van Staveren *f* 4.29.

Voor een Nieuw Gebouw:

Prov. Comité Overijsel, penningmeester de heer G. J. van Goor, te Kampen. Uit Kampen: Ds. J. J. W. v. E. *f* 5; Mr. J. v. d. O. *f* 5; G. J. v. G. *f* 5; Ds. G. W. *f* 1; samen *f* 16; uit Steenwijk *f* 7.50, uit Deventer *f* 25.50; uit Harderberg *f* 12.50; uit Zwolle, wijlen den heer J. v. A. *f* 100; Mevr. C. *f* 40; Mr. H. v. d. V. *f* 40; H. G. T. *f* 5; Mr. L. St. *f* 2.50; H. B. *f* 2.50; J. J. Sl. *f* 2.50; Z. Kl. *f* 2.50; R. R. *f* 2.50; Ds. H. W. G. *f* 2.50, W. B. *f* 2.50; E. v. d. K. *f* 2.50; de L. *f* 2.50; W. J. B. *f* 2; G. V. *f* 2; K. *f* 2; K. V. *f* 1.50; J. C. G. *f* 1.50; Wed. W. *f* 1.25, H. W., Mej. G. H., J. W. H., J. S., L. V., J. H. B., J. B., P. R., J. R., H. S., C. F. B., Wed. M. v. d. K., A. B. v. d. S., H. B. Rzn., N. N., M. R. B., R. J. de R., Mej. H. J., W. B., J. B., ieder *f* 1, samen *f* 27; L. H., T. J. G., Mej. C. L., Mej. H. V. S. de L., ieder *f* 1.50, *f* 6, samen *f* 247.75. Totaal *f* 309.25.

Door Dr. S. O. Los uit Pretoria van Gebr. H. £ 2, gecollecteerd op de algemeene Vergadering te Zeerust £ 2, samen *f* 48.

Provinciaal Comité Noord-Holland, Penningmeester L. G. Weisz te Amsterdam; door Ds. J. A. de Vries van C. S. Wzn. *f* 3.50; Ds. J. A. de V., J. S. S. P. G., Mej. J. M. P. H., H. B., Jb. B. ieder *f* 1; B. B. Pzn. *f* 2.50, allen te Zaandam; Mej. G. H. te Zaandijk *f* 2.50, samen *f* 15.50; van R. te H. *f* 100.

Provinciaal Comité Utrecht, Penningmeester Dr. A. A. van Schelven te Maarssen: door H. S. te M. *f* 2; van B. R. te Kamerik *f* 2; van W. A. de H. te Lopik *f* 1; van W. S. te Lopik *f* 2; door P. W. K. te Nichtevecht *f* 10.50; van L. A. *f* 40; van Mej. G. B. te Maarssen *f* 1; van P. G. S. te Maarssen *f* 1; van Mevr. S. v. d. M. te Maarssen *f* 1, totaal *f* 62.50.

H. W. v. MARLE Jr.
Penningmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 162

Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika,
gevestigd te AMSTERDAM, Keizersgracht 389.
Bijkantoor te LONDEN, 2 Gract Winchesterstreet E. C.
Hoofdagentschap te PRETORIA. Agentschappen te KAAPSTAD, BLOEMFONTEIN, JOHANNESBURG, POTCHEFSTROOM, WITBANK en PREMIER-MINE.
Correspondenten op alle bankplaatsen in Zuid-Afrika, alsmede op de voornaamste havenplaatsen van Oost- en West-Afrika.
Het HOOFDKANTOOR te AMSTERDAM
koopt, verkoopt en incasseert wissels en ander papier, besorgt **telegrafische uitbetalingen**, verschaft **reisredietbrieven**, opent **schriftelijke** of **telegraphische credieten**, geeft **voorschot op verscheepte goederen**, belast zich met de uitvoering van **Effectenorders** aan de beurs te Amsterdam, Londen, Johannesburg en Kaapstad, opent **rekeningen-courant**. Neemt **gelden in déposito** onder de volgende rentevergoeding:

Met 1 dag opzegging à 2 % 's jaars.		Met 3 maanden opzegging à 3 % 's jaars	
„ 10 dagen „ „ 2¼ % „		„ 6 „ „ „ 3½ % „	
„ 1 maand „ „ 2½ % „		„ 12 „ „ „ 4 % „	

De Herauut
VAN DE
Gereformeerde Kerken in Nederland.
Bureaux: WARMOESSTRAAT 96, Amsterdam.
ADVERTENTIE-PRIJS
van 1—6 regels . . . . . *f* 1.20,
iedere regel meer . . . . . *f* 0.20.
CONTRACTEN
Bij contract voor het verbruik binnen één jaar van minstens:
500 regels. . . . . 16 cents per regel,
1000 „ . . . . . 14 „ „ „
2000 „ . . . . . 12 „ „ „

LEVENSVERZEKERING
de Nederlanden van 1845
BRAND- INBRAAK | VERZEKERING
DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENNY.
KAPITAAL . . . . . *f* 4.000.000.00
RESERVEFONDS ruim . . 1.500.000.00

De Groninger Brandw. Mij.
Kantoor te **Groningen, Amsterdam, Rotterdam.**
Verzekert tegen vaste premie en onderling. - Neemt ook collectieve-verzekeringen tegen concurreerende premie.

Vrije Universiteit te Amsterdam.

De decaan der Litt. Fac. maakt bekend, dat het **examen ter toelating tot de lessen der Universiteit** bedoeld in de regeling van de dispensatie der bepaling van art. 39 al. 1 Regl. V. U., D. V. zal plaats hebben op **Woensdag 20 Sept. e. k.** en volgende dagen.

Herinnerd wordt dat door dit examen geen toegang verkregen wordt tot eenig examen behalve voor de faculteit der Godgeleerdheid.

Aangifte schriftelijk bij den decaan voornoemd, Keizersgracht 495, vóór 16 Sept. e. k.

Dr. J. WOLTJER,
decaan der litt. fac. V. U.

Bij **J. H. KOK** te **Kampen** verschijnt een **zeer belangrijke uitgave** over de **geschiedenis**, de **leer** en het **leven der Mormonen**, getiteld:
HET MORMONISME
DOOR
Rev. I. VAN DELLEN
Denver, Colorado U. S.
MET EEN INLEIDEND WOORD VAN
Prof. Dr. H. BOUWMAN
248 Pag. Met 25 meest zeldzame illustraties Prijs f 1.75. In Stempelband f 2.25.
Een boek als dit over het Mormonisme bestaat er nog niet. Rev. VAN DELLEN is een schrijver, als weinigen bevoegd om dit onderwerp te behandelen. Hij heeft tweemaal onder „de Heiligen der laatste dagen" vertoefd, heeft van zeer nabij met hen kennis gemaakt, heeft met hunne Profeten gedebatteerd en is in de gelegenheid geweest om hun leer en leven grondig te bestudeeren. Rev. VAN DELLEN heeft de gansche Mormoonsche litteratuur doorgewerkt, zoodat zijn boek breed gedocumenteerd is.
Vraag uitvoerig prospectus met volledige inhoudsopgave bij Uwen Boekhandelaar of bij den Uitgever.

Christel. Vereeniging van Nederlanders te Londen.

Bovengenoemde vereeniging vergadert **elken Dinsdagavond** te **8 uur** in 't gebouw van het **Duitsche Christel. „Kelnerheim", 48 Charlotte Street, Fitzroy Square W.**

Verdere inlichtingen verstrekt gaarne de Secretaris J. BOER,
50 Burnfoot Avenue Munster Rd. *London S. W.*

GLOED
voor Stovenverwarming in Kerken, Stichtingen, als ook voor Particulier gebruik ter vervanging van Kolen.
GLOED geeft reuk noch walm, en is zeer gemakkelijk in gebruik.
Gloedfabriek VESUVIUS, Zaandam.

1ste Verantwoording.

Met hartelijken dank vermeldt ondergeteekende namens de Diaconie alhier, de navolgende giften ontvangen te hebben, als antwoord op hare circulaire, in Augustus den Diaconiën in den lande toegezonden **om steun in de verpleging harer drie weezen:**

Van de Diaconie der Geref. Kerk van Bussum *f* 6; Krommenie *f* 2; Oosterend (Texel) *f* 1; Monnikendam *f* 1; Diemerbrug *f* 5; Abcoude *f* 2.50; Leiderdorp *f* 2.50; Raamsdonk c.a. *f* 1; Wateringen *f* 1; Bolsward A *f* 1; Rotterdam *f* 5; Oostburg *f* 0.50; Oostzaan *f* 1; Kamerik *f* 2; Bunschoten A *f* 3; Ermelo *f* 5; Heeg *f* 1; Voorburg *f* 2; de Bilt (Utr.) *f* 2; Gouda *f* 1; Vreeland *f* 1; Deventer A *f* 1; Zuidlaren *f* 1; Haarlem C *f* 2.50; Charlois *f* 2.50; Haulerwijk *f* 0.50; Wezep A *f* 1.50; Lioessens *f* 1; Silvolde *f* 2; Enkhuizen *f* 2.50; Aarlanderveen *f* 7.50; Dokkum B *f* 1; Maassluis B *f* 2.50; Amstelveen *f* 3; Emmercompascum *f* 2; Siddeburen *f* 1; Boskoop *f* 1; Vinkeveen *f* 5; Hallum *f* 1; Poortugaal *f* 1; Zierikzee *f* 1; Nunspeet *f* 1.50; IJlst *f* 1; Workum *f* 2.50; Noordwijk aan Zee *f* 2.50; Waarder *f* 1; Maasland *f* 2; Tjerkwerd *f* 2; Westerlee *f* 2; Fijnaart *f* 2.50; Voorschoten *f* 1; Bergen op Zoom *f* 1; O. en N. Wetering *f* 1.50; Donkerbroek *f* 0.50; Exmorra *f* 1; H. L. Ambacht *f* 1; Hilversum *f* 5; Dussen *f* 2; Hazerswoude *f* 1; Sloten (Fr.) *f* 2.50; Oldebroek *f* 1; Willemstad *f* 2.50; Sneek *f* 5; Maasdijk *f* 1; Zeist *f* 2.50; Garijp *f* 1; Noord-Scharwoude *f* 1; Klundert *f* 2.50; Midsland (Terschelling) *f* 2.50; Maassluis A *f* 2.50; Aalten *f* 2.50; Goes *f* 5; Baarland *f* 3; Ommen *f* 1.50; Wolfaartsdijk *f* 2.50; Den Haag *f* 5; 's-Hertogenbosch *f* 1; Lochem *f* 1; Scharendijke *f* 1.50; Delfzijl *f* 5; Amsterdam *f* 10; Schettens *f* 1; Woerden *f* 3; Schoonebeek *f* 1; Halfweg *f* 2.50; Schiedam *f* 2.50; Nederhorst den Berg *f* 1; Eernewoude *f* 2; Oude Bildtzijl *f* 1; Schoonhoven *f* 2.50; Munnikezijl *f* 1; Schiermonnikoog *f* 1.50; den Bommel *f* 0.50; Gramsbergen *f* 2.50; Koudekerk (Z. H.) *f* 1; Kruiningen *f* 1; St. Anna Parochie *f* 1; br. K. Terpstra (naam der diaconie onleesbaar) *f* 1; br. A. D. Tromp (naam der diaconie onleesbaar) *f* 1; van 5 broeders Kerkeraadsleden der Geref. Kerk te Nieuwerkerk (Duiveland) *f* 1.30; van den heer J. Kroese te Vollenhove *f* 1.

Bovenstaande Verantwoording bevat de ingekomen giften tot en met 12 September. In begin November hoop ik de laatste Verantwoording te doen. Aan allen onzen hartelijken dank voor den steun. Schenke de Heere Zijnen onmisbaren Zegen daarover.

Uw dn. in Chr.,
A. W. VAN VEEREN, Diaken.
Muiden, September 1911.

Boek- en Courantdrukkerij
nag. BOEVER KRÖNER & BAKKER
Amsterdam